

Semblances dels nous membres de la Secció Històrico-Arqueològica

Bonaventura Bassegoda i Hugas va néixer a Barcelona el 1954. Es llicencià en història de l'art per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) el 1976 i s'hi doctorà el 1988.

Fou professor d'història de l'art a la UAB des del 1978 i n'és catedràtic des del 1998. Va ser-hi secretari acadèmic del Departament d'Art (1989-1991) i després director del mateix departament (1994-1998) i vicerector de Transfèrència Social i Cultural (2009-2012).

Allà va ser, el 1995, un dels promotors de la revista científica d'història de l'art *Locus Amoenus*, que segurament és la més sòlida que es publica a Catalunya en aquesta especialitat, i des del 2001 és impulsor de la col·lecció de llibres «Memoria Artium», publicada per la UAB, cinc universitats catalanes més i el MNAC. Hi dirigeix també el projecte «Biblioteca Digital d'Història de l'Art Hispànic», especialitzat en la literatura artística de la darrereria del segle XIX i principi del XX, que vol recollir en un únic portal tots els materials impresos, en format llibre, revista o fullet, relacionats amb la producció, l'estudi i la divulgació de les arts i del patrimoni monumental al llarg de l'època moderna i fins a la data en la qual aquests materials passen de forma segura al domini públic. En definitiva, la «Biblioteca Digital» —que actualment recull 637 registres— vol posar a l'abast dels historiadors generalistes i dels historiadors de l'art un tipus de material relativament desconegut i molt dispers en les seves ubicacions actuals que hauria de servir per a intentar una profunda revisió dels orígens de la nostra historiografia artística.

Entre les seves tasques acadèmiques fora de la Universitat, cal esmentar les que exercí de director del Gabinet de Dibuixos i Gravats del Museu Nacional d'Art de Catalunya —MNAC— (1991-1993), de membre de la junta directiva del Comité Español de Historia del Arte (1994-2004), de gestor d'art de la Subdirecció General de Proyectos de Investigación del Ministerio de Educación y Ciencia (2004-2007) i de membre del patronat —encara en actiu ara— de la Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic (des del 2014).

És membre del Consell Assessor Internacional de *Goya. Revista de Arte* (des del 2007), de la Fundació Lázaro Galdiano de Madrid i de les revistes *De Arte. Revista de Historia del Arte* de la Universitat de Lleó (des del 2008) i *Cuadernos de Arte e Iconografía* de la Fundació Universitaria Española (des del 2009).

Fou elegit acadèmic numerari per la secció d'arts sumptuàries i visuals de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi, de Barcelona (2011), i hi va ingressar l'any 2012.

Com a investigador, s'ha especialitzat en la literatura artística del Renaixement i del Barroc. Ha publicat una antologia de textos, *Barroco en Europa*, a la col·lecció «Fuentes y documentos para la historia del arte» (Barcelona, 1983) i una detallada edició crítica del tractat de Francisco Pacheco, *Arte de la pintura*, del 1638 (Madrid, Càtedra, 1990) —fruit de la seva tesi doctoral—, i ha estudiat en tres articles la figura singular de l'escriptor d'art i col·leccionista de dibuixos i estampes el canonge valencià Vicent Vitoria (Dènia, 1650 - Roma, 1709). Publicà en forma de llibre una detinguda investigació sobre la col·lecció pictòrica original del monestir de San Lorenzo de El Escorial, *El Escorial como museo. La decoración pictórica mueble en el monasterio de El Escorial desde Diego Velázquez hasta Frédéric Quilliet (1809)* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2002).

S'ha ocupat també del dibuix català antic i va ser comisari de l'exposició «La col·lecció Raimon Casellas. Dibuixos i gravats del Barroc al Modernisme del MNAC», presentada a Barcelona (MNAC) el 1992 i al Museo del Prado, de Madrid, el 1993.

Publicà la monografia *La cova de Sant Ignasi* (Manresa, Angle, 1994), un dels conjunts barrocs més destacats de Catalunya, i darrerament s'ha ocupat de la història del col·leccionisme d'art a Catalunya als segles XIX i XX, i de la seva relació amb els orígens i l'evolució de la nostra historiografia artística. Uns primers resultats en aquesta direcció es poden trobar en el volum col·lectiu B. Bassegoda (ed.), *Colleccionistes, col·leccions i museus. Episodis del patrimoni artístic de Catalunya* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2007); en la ponència «Joan Antoni Güell i López (1875-1958), segon comte de Güell, tercer marquès de Comillas i primer col·leccionista d'escultura policromada barroca», al volum B. Bassegoda, J. Garriga i J. París (ed.), *L'època del Barroc i els Bonifàs. Actes de les Jornades d'Història de l'Art a Catalunya, Valls, 1, 2 i 3 de juny de 2006* (Barcelona, Universitat de Barcelona, 2007); en l'article «El col·leccionisme d'art a Barcelona al segle XIX», al catàleg *Ànimes de vidre. Les col·leccions Amatller* (Barcelona, Museu d'Arqueologia de Catalunya, 2010), i a *Josep Puiggarí i Llobet (1821-1903), primer estudiós del patrimoni artístic*, que és el seu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi de Barcelona (2012).

A l'Institut d'Estudis Catalans, codirigeix —amb Francesc Fontbona— el *Diccionari d'historiadors de l'art català, valencià i balear*, obra que s'inicià el 2011, que començà a aparèixer en línia el 2012 i que actualment ja té prop de sis-cents entrades, entre les quals les que ell mateix ha

redactat: les corresponents a Agustí Arqués i Jover, Isidoro Bosarte de la Cruz, Pelegrí Casades i Gramatxes, Juan Agustín Ceán Bermúdez, Josep Maria Escrivà de Romaní i Dusay, Bartomeu Ferrà i Perelló, Andreu Avellí Pi i Ari-

mon, Josep Pijoan i Soteras, Antoni Ponç i Piquer, Josep Puiggarí Llobet i Vicent Vitoria i Gastaldo.

Francesc FONTBONA

Rafael Cornudella Carré (Barcelona, 1964). Llicenciat en història de l'art (1988) a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i doctor a la mateixa universitat amb una tesi sobre el gravador català Miquel Sorelló, actiu a Roma al segle XVIII (1998).

Va començar l'activitat docent com a professor d'història de l'art modern a la Universitat de Lleida (1995) i a continuació va passar a la UAB (1996), d'on és professor titular des del 2003. Però una part important de l'activitat professional d'historiador de l'art l'ha exercit en l'àmbit dels museus, inicialment com a documentalista (1987-1991) i després com a tècnic superior del Gabinet de Dibuxos i Gravats del Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC) (1992-1993). Més tard, durant el període de 2007-2012, fou cap de l'Àrea d'Art Gòtic (una plaça guanyada en concurs públic), on estigué en comissió de serveis al mateix MNAC.

La seva dedicació a la recerca presenta un doble vessant temàtic, en el sentit que d'entrada l'havia orientat en l'òrbita de l'art renaixentista i barroc, amb una particular dedicació al gravat català dels segles XVI-XVIII i al seu context italià, arran de la tesi sobre l'obra de Miquel Sorelló a Itàlia. Per exemple, amb els estudis sobre el gravador siscentista Ramon Olivet, sobre la calcografia a Barcelona c. 1600-1725 (publicats a *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols* de 1995 i de 1999), sobre la impremta i el gravat a Catalunya c. 1518-1550 (*Actes dels I-II-III Col·loquis sobre art i cultura a l'època del Renaixement a la Corona d'Aragó*, Tortosa 2000), sobre la pintura de Francisco Preciado de la Vega a la Roma del Set-cents (*Locus Amoenus*, 1997), etcètera.

Tot seguit desplaçà el seu interès cap a la pintura catalana de final del segle XV i inici del XVI. Per exemple, amb treballs sobre la trajectòria d'Aine Bru (*El Renacimiento Mediterráneo. Viajes de artistas e itinerarios de obras entre Italia, Francia y España en el s. xv*, Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid, 2001), sobre la pintura de la primera meitat del segle XVI al Museu Episcopal de Vic (*Locus Amoenus*, 2002-2003) i sobre el Mestre de la Llotja de Mar de Perpinyà (*Locus Amoenus*, 2004), etcètera.

Tanmateix, el vessant principal de la seva recerca i que s'ha convertit en el determinant de les seves publicacions és el centrat en la pintura medieval dels segles XIV i XV a la Corona d'Aragó. En aquest punt convé observar, en primer lloc, el marc museístic de molts dels seus treballs. Per exemple, la direcció dels catàlegs d'exposicions que també comissarià, ja sigui en col·laboració, a *Pedralbes. Els tresors del monestir* (Museu-Monestir de Pedralbes, Barcelona, 2005; nova exposició el 2015, amb M. Carbonell i

A. Castellano), o bé en solitari, a *Catalunya 1400. El Gòtic Internacional* (MNAC, Barcelona, 2012). El volum *El Gòtic a les col·leccions del MNAC* (Barcelona, 2011, amb C. Favà i G. Macías) respon al seu projecte museològic de la nova presentació de la col·lecció permanent d'art gòtic del MNAC, inaugurada el 2010. Tenen igualment enllaç museístic nombrosos articles i estudis d'obres publicats en catàlegs raonats que consten al seu currículum i que no cal especificar.

En segon lloc, convé remarcar que la seva recerca, orientada sobretot a la pintura gòtica catalana i valenciana, per tal de poder-ne explicar més adequadament les filiacions i els vincles amb el context europeu, ha eixamplat l'horitzó per abraçar també la pintura francesa i la dels Països Baixos. Són exemple d'aquesta àmplia mirada els articles sobre la difusió de Jan van Eyck a València i altres territoris de la Corona d'Aragó (*Nord/Sud. Presenze e ricezioni fiaminghe...*, Actes Workshop, 2005, Pàdua, 2007); sobre la cultura eyckiana del Mestre de la Porciúncula i la pintura valenciana del seu temps (*Butlletí del MNAC*, 2008); sobre Jan van Eyck, les pintures i els tapisos a la cort d'Alfons el Magnànim (*Locus Amoenus*, 2009-2010); sobre una miniatura de Jean Bourdichon (*Quaderns del Museu Episcopal de Vic*, 2007); sobre la taula de Santa Clara i l'escultura de Crist al Calvari del monestir de Pedralbes (*Revue Belge d'Archéologie et Histoire de l'Art*, 2014), i sobre la influència eyckiana a València i l'enigmàtic Jacomart (*Uno sguardo verso Nord...*, Pàdua, 2016).

En tercer lloc, convé destacar que el seu estudi de les arts figuratives, sempre conscient de la conformació material de les obres, cerca la integració de diferents gèneres: a més d'atendre l'escultura decorativa i la pintura sobre taula, dedica una atenció molt particular a la il·luminació de llibres, però també als brodats (a la iconografia i l'estil del brodat figuratiu o pictòric, un àmbit poc conegut i quasi gens estudiat). Per il·lustrar el seu treball en aquests camps, seleccionem alguns articles, com el dedicat als retaules de Tobed i la primera etapa dels Serra (*Butlletí del MNAC*, 2010, amb C. Favà); el Mestre de Baltimore i l'origen de l'italianisme en la pintura catalana del segle XIV (*Journal of the Walters Art Museum*, 2014); Bernat Martorell i la llegenda de sant Jordi, del retaule als brodats (*Locus Amoenus*, 2011-2012, amb G. Macías); la il·luminació del llibre a Catalunya al voltant de 1400 (ed. R. Terés, *Catalunya i l'Europa septentrional c. 1400...*, Roma, 2016); l'escultura decorativa del segle XV al Palau de la Generalitat (ed. M. Carbonell, *Palau de la Generalitat de Catalunya, I*, 2015, amb G. Macías). En aquesta lí-

nia, un dels darrers estudis és el seu treball (amb G. Macías) sobre el brodat a la Corona d'Aragó i el vestuari litúrgic de la capella del Palau de la Generalitat de Barcelona (Abegg-Stiftung, Riggisberg Suïssa, 2017).

Deixem constància amb una simple referència global no solament dels nombrosos estudis d'obres publicats en catàlegs raonats, que superen de llarg la seixantena, sinó també de les abundants publicacions de caràcter divulgatiu, ressenyes, informes, etc. Cal dir el mateix de la seva copiosa participació en la docència de cursos i seminaris fora de la UAB, així com de les conferències que ha impartit. Esmentem també la seva integració en el grup de recerca del Departament d'Art de la UAB (encapçalat pel professor Bonaventura Bassegoda) i la seva participació en nombrosos projectes de recerca d'aquest grup finançats en convocatòries públiques.

Joaquim GARRIGA

Josep Maria Gregori i Cifré (Igualada, 1954) és musicòleg i cantant. La seva formació musicològica es forjà a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), on es llicencià el 1977 amb una tesina sobre l'obra compositiva de Joan Crisòstom Ripollès (1678-1746), mestre de capella de la catedral de Tarragona, i s'hi doctorà el 1986 amb la tesi —dirigida per Francesc Bonastre— *La música del Renaixement a la catedral de Barcelona, 1450-1582*, centrada en l'estudi de la figura i l'obra de Pere Alberch Vila, un dels principals compositors catalans del Renaixement.

Des del 1978 exerceix la docència a la Universitat Autònoma de Barcelona, d'on és catedràtic de Musicologia des del 2007. Ha rebut diversos guardons d'investigació musicològica, com els premis Higini Anglès de la Societat Catalana de Musicologia (1977), Fundació Güell de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi (1982), Emili Pujol (1991), Fundació Ernest Lluch (2008), Beca E. Lluch Ciutat d'Olot (2010) i Joan Mercader d'Igualada (2014).

La seva recerca musicològica comprèn aspectes històrics i interpretatius de la música dels segles xv al xix i temes de pensament i d'estètica musicals, sobre els quals ha publicat 46 capítols de llibres, 77 articles en revistes d'investigació, 40 articles de divulgació científica (llibres discogràfics, revistes de música, premsa) i ha presentat 38 ponències i comunicacions a congressos nacionals i internacionals.

El 2001 va iniciar en el si de la UAB el projecte de recerca IFMuC (Inventari dels Fons Musicals de Catalunya) aplicat a la catalogació del repertori compositiu de les col·leccions de manuscrits i impresos dels fons musicals de Catalunya. Aquest projecte —consolidat com a Grup de Recerca de la UAB— ha tingut, des del 2003, la concessió de quatre projectes de recerca del MICINN (Ministerio de Ciencia e Innovación) i, entre el 2006 i el 2010, va rebre el suport de la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat de Catalunya.

Consignem, finalment, la seva participació en comissions relacionades amb la gestió pública del patrimoni artístic, per destacar que ha estat vocal de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya (2011-2017). També és membre del consell de redacció dels *Quaderns del Museu Episcopal de Vic* des del 2005 i n'ha estat del *Butlletí del Museu Nacional d'Art de Catalunya* (2007-2012).

Forma part de la nova generació d'investigadors d'història de l'art, que en el seu cas reuneix el rigor acadèmic de l'estudi amb la gestió museística del patrimoni artístic. Amb els seus treballs acadèmics, en els seus projectes museogràfics i en la seva tasca docent, ha acreditat el seu compromís amb el país i amb la seva llengua.

Entre els anys 2001 i 2016, IFMuC ha censat més de 200 fons musicals de Catalunya, amb uns índexs de prop de 1.000 compositors i més de 10.000 obres catalogades. El 2007 va iniciar l'edició impresa dels catàlegs amb la creació de la col·lecció «Inventaris dels fons musicals de Catalunya», publicada, entre el 2007 i el 2010, pel Departament de Cultura de la Generalitat, i, a partir del 2011, per la UAB. Entre els anys 2007 i 2016, el projecte ha dut a terme la catalogació de setze fons musicals, tretze dels quals han estat publicats en nou volums (http://publicacions.uab.cat/l1ibres/titols_l1ibres.asp?TITOL=inventaris+dels+fons+musicals+de+catalunya&Submit3=Cercar).

El desembre de 2015 va presentar a l'ESMUC la plataforma digital <http://ifmuc.uab.cat>, la pàgina web i les bases de dades que faciliten el lliure accés a la informació continguda en els camps de descripció dels 10.358 registres catalogràfics del repertori musical ordenat dels setze fons catalogats, a través de les col·leccions «manuscrits d'autor», «manuscrits anònims», «llibres de faristol», «llibres corals» i «impresos».

El 2013, dins del marc del projecte IFMuC, va endegar l'edició de la col·lecció de partitures «Mestres Catalans Antics. Quaderns dels Fons Musicals de Catalunya», amb els segells editorials Tritó i Ficta. Entre els anys 2013 i 2016 han vist la llum vuit quaderns dedicats a obres de compositors catalans dels segles xvi, xvii i xviii (Pere Riquet, Joan Pujol, Josep Reig, Miquel Rosquelles, Tomàs Milans, Carles Baguer, Felip Olivelles i Joan Crisòstom Ripollès), gràcies a la col·laboració de les entitats curadores dels fons, amb el concert del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Ha estat secretari de l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas (1979-2002), secretari de la Societat Catalana de Musicologia (1992-2004), membre de la junta directiva de la Sociedad Española de Musicología (2006-2008) i, des del 2007, és acadèmic corresponent de la Reial Acadè-

mia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi per Vilassar de Mar, ciutat on resideix amb la seva família.

En la vessant artística, es formà amb el pare Robert de la Riba al santuari de la Mare de Déu de Pompeia, amb qui estudià piano i harmonia. Estudià direcció coral amb Manuel Cabero i Pierre Cao, i cant amb Montserrat Pueyo i Jordi Albareda als conservatoris professionals de Terrassa i Badalona, i es perfeccionà amb Xavier Torra.

Ha dirigit diverses formacions corals (Cor Nou Ressò, 1982-1984; Dolce Stil Nuovo, de Barcelona, 1984-1985; Cor Vila Atzari, 1998-2011; Ensemble Convivium Musicae, 2011-2013). Ha cantat amb La Capella Reial de Catalunya de Jordi Savall entre 1987 i 2011 i ha participat en més d'un centenar de concerts arreu d'Europa, en setze enregistraments discogràfics i en el DVD per a la BBC de la producció de *L'Orfeo* de C. Monteverdi. Ha cantat amb els grups de música antiga Exaudi Nos, entre els anys 2007

i 2010, i ha participat en tres enregistraments discogràfics per a Columna Música, per a la Capella de Música de Santa Maria del Pi, des del 2014, i per a l'*ensemble* De Canendi Elegantia, que dirigeix Francesc Garrigosa, des del 2016. Així mateix, en qualitat de solista, ha interpretat recitals de música religiosa del Barroc amb els organistes Miquel González, Carme Godall i Guido Iotti. Des del 2001, cada nit de Nadal interpreta amb aquest organista el Cant de la Sibilla a l'església parroquial de Sant Feliu de Cabrera de Mar.

En la vessant literària, entre els anys 1999 i 2016 ha traduït al català cinc llibres de llengua francesa per a les editorials Publicacions de l'Abadia de Montserrat i Claret; i, entre el 2002 i el 2016, ha estat guardonat amb sis premis de poesia en llengua catalana.

Romà ESCALAS

Josep Maria Nolla i Brufau (l'Albagés, 1949) és llicenciat en filosofia i lletres, branca d'història, per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), on es va doctorar el 1977 amb la tesi *La ciutat romana de Gerunda*. El 1978 va entrar a formar part del professorat de l'antic Col·legi Universitari de Girona, més endavant Universitat de Girona, on ha desenvolupat la seva tasca acadèmica, el 1984 com a professor titular i d'ençà de 1994 com a catedràtic. En aquesta universitat ha desenvolupat diferents càrrecs de gestió i govern, com els de director de l'Institut de Patrimoni Cultural i vicerector de Recerca. De manera paral·lela, en els seus primers anys d'activitat també fou tècnic superior de la Diputació de Barcelona i conservador del Conjunt Monumental i Museu d'Empúries en el període 1983-1985.

En el camp de la recerca ha desenvolupat una intensa tasca centrada en les comarques gironines. D'ençà de l'any 2005 ha dirigit com a investigador principal tres projectes de recerca atorgats per diferents ministeris entre els anys 2003 i 2013, i ha estat codirector de dos més entre els anys 2014 i 2017 que han acabat en tots els casos amb una publicació monogràfica. Ha dirigit diversos projectes europeus en col·laboració amb ajuntaments catalans, italians i francesos, i amb les universitats de Siena i Politècnica de Tolosa de Llenguadoc, i ha signat nombrosos convenis amb institucions catalanes (ajuntaments, Diputació de Girona i diversos departaments de la Generalitat).

Amb una àmplia experiència arqueològica adquirida a Empúries, on va treballar entre 1970 i 1977, ha centrat la seva activitat de recerca als territoris gironins en nombrosos jaciments com les ciutats d'Empúries, Girona i Roses, el monestir de Sant Feliu de Guíxols, el *castellum* de Sant Julià de Ramis, les vil·les romanes dels Ametllers (Tossa de Mar) i Vilauba (Camós) i un llarg etcètera. A més, va participar en l'excavació internacional dels Trofeus de Pompeu a Panissars (la Jonquera - el Portús) i al temple de la

Magna Mater del conjunt monumental d'Òstia, a Itàlia. La seva especialitat és el món romà, en el qual és un investigador força reconegut que treballa en diverses línies de recerca sobre el poblament urbà i rural i l'arqueologia funerària. En aquests camps, ha dirigit un total de dotze tesis doctorals i n'ha codirigit dues més.

És autor d'un nombrós conjunt de publicacions, entre les quals destaquen divuit monografies signades amb una àmplia nòmina de col·laboradors, com ara les dedicades a *El poblament d'època romana al nord-est de Catalunya*, *El fòrum romà d'Empúries*, *La villa romana de Vilauba (Camós)*, *Aquae Calidae: presència romana a la Selva*, *El món rural d'època romana a Catalunya. L'exemple del nord-est*, *Excavacions arqueològiques a la muntanya de Sant Julià de Ramis, Girona*, *de Carlemany al feudalisme*, *Els cementiris rurals de les antigues ciutats d'Emporiae, Gerundae i Aquae Calidae*, *Els trofeus de Pompeu als Pirineus*, *La villa romana dels Ametllers i el seu fundus* i *Empúries a l'antiguitat tardana*. Ha publicat, també amb diversos col·laboradors, un total de 440 treballs entre capítols de llibres i articles en nombroses revistes. Ha participat en més de 90 congressos i reunions científiques de tota mena, tant nacionals com internacionals, on ha presentat un important nombre de ponències i comunicacions. És membre dels consells de direcció i de redacció de diverses revistes especialitzades. En el camp de la divulgació, ha estat comissari de diferents exposicions i ha participat en nombrosos cursos i conferències, dels quals n'ha impartit més de dos-cents.

Amb la seua tasca docent i de recerca, el professor Josep Maria Nolla ha contribuït d'una manera decisiva al coneixement de les comarques gironines en els períodes ibèric, romà i altmedieval, així com a la formació de nombrosos investigadors en la seua especialitat.

Ferran ARASA

Roser Salicrú i Lluch va néixer a Mataró el 1967; acaba de complir, doncs, els cinquanta anys. Actualment treballa com a científica titular a la Institució Milà i Fontanals del Consell Superior d'Investigacions Científiques de Barcelona. Es va llicenciar en història a la Universitat de Barcelona, amb Premi Extraordinari, en 1990 i s'hi va doctorar, també amb Premi Extraordinari, en 1996, amb una tesi titulada *Relacions de la Corona d'Aragó amb el regne de Granada al segle xv (1412-1458)*, dirigida per la doctora Maria Teresa Ferrer i Mallol. Aprofitant la nombrosa i cronològicament precisa documentació de la Cancelleria Reial Catalanoaragonesa, ja va proposar introduir alguns canvis en la genealogia dels darrers soldans de Granada que havien construït arabistes hispans i francesos a partir bàsicament de les cròniques andalusines i castellanques, poc precises a l'hora de situar en el temps els esdeveniments.

Pel que fa a la formació científica, ha obtingut nombroses beques que li han permès dedicar-se a temps complet, sense càrregues docents sistemàtiques, a la recerca i efectuar estades a centres d'investigació ibèrics i estrangers. Va fer la seva tesi doctoral amb una beca de formació de personal investigador del Ministerio de Educación y Ciencia (1991-1994) a l'esmentada Institució Milà i Fontanals. Acabada la tesi, va obtenir una beca postdoctoral (1996-1997) que li va permetre fer una llarga estada a la Universitat de Gènova i iniciar recerques a l'Archivio di Stato d'aquella ciutat italiana.

De reton a Barcelona, el 1997, va ser contractada com a investigadora per la Institució Milà i Fontanals i es va integrar en l'equip de recerca de la doctora Maria Teresa Ferrer i Mallol. Des d'aleshores, ha desenvolupat tota la seva tasca investigadora en aquest centre. El 2010, arran de la jubilació de la doctora Ferrer i Mallol, Roser Salicrú va assumir la coordinació del Grup de Recerca Consolidat per la Generalitat de Catalunya «La Corona d'Aragó, l'islam i el món mediterrani». Actualment dirigeix el Departament de Ciències Històriques de la Institució Milà i Fontanals. La seva extensa tasca investigadora s'ha orientat cap a la baixa edat mitjana i s'ha estructurat en quatre línies temàtiques, interconnectades: *a)* els contactes entre la cristiandat i l'islam; *b)* l'esclavitud i el captiveri; *c)* la construcció naval i la navegació, i *d)* els viatges i els viatgers.

Ha participat en nombrosos projectes de recerca nacionals i internacionals i també els ha dirigit. Entre els primers destaquen: *La Corona de Aragón en el Mediterráneo Medieval: puente entre culturas* (2007-2010), *La Corona de Aragón en el Mediterráneo Medieval: Interculturalidad, mediación, integración y transferencias culturales* (2011-2014) i *Tripulaciones, armamentos, construcción naval i navegación en el Mediterráneo Medieval* (2015-2018), tots finançats pel Ministerio de Educación y Ciencia. Entre els projectes de recerca internacionals sobresurten: STARACO (*Status*, «*race*» et *couleurs dans L'Atlantique de l'Antiquité à nos jours*), finançat pel Centre de Recerques en Història Internacional Atlàntica, de la Universitat de Nantes, i *The Diplomatic Exchanges*

between Islamic Mediterranean Powers and Cristian European Cities in the Middle Ages: New Methods for the Analysis of Documents, finançat pel Consell Superior d'Investigacions Científiques, amb la col·laboració de les universitats de Lieja i d'Ais de Provença.

La seva llarga i intensa activitat recercadora ha generat un ampli conjunt de monografies, editades tant a Espanya com a Itàlia i França. Ha publicat quatre llibres: *El tràfic de mercaderies a Barcelona segons la lleuda de Mediona* (Barcelona, 1995), *El sultanat de Granada i la Corona d'Aragó, 1410-1458* (Barcelona, 1998), *Esclaus i propietaris d'esclaus a la Catalunya del segle xv: l'assegurança contra fugues* (Barcelona, 1998) i *El sultanato nazarí de Granada, Génova y la Corona de Aragón en el siglo xv* (Granada, 2007).

Ha coordinat l'edició de sis llibres més, entre els quals destaquen: *Cataluña y Navarra en la Baja Edad Media* (Pamplona, 2010), *La Corona catalanoaragonesa, l'islam i el món mediterrani: Estudis d'història medieval en homenatge de la doctora Maria Teresa Ferrer i Mallol* (Barcelona, 2013) i *A l'entorn de la Barcelona medieval: Estudis dedicats a la doctora Josefina Mutgé i Vives* (Barcelona, 2013).

Ha publicat una cinquantena d'articles en revistes indexades i capítols de llibres, dels quals mereixen un esment especial: «Fou Yusuf V ibn Ahmad, rei de Granada, l'infant Coix de les cròniques castellanques?» (Barcelona, 1996); «Más allá de la mediación de la palabra: negociación con los infieles y mediación cultural en la Baja Edad Media», a *Negociar en la Edad Media* (Barcelona, 2005); «Salves in the Professional and Family Life of Craftsmen in the Late Middle Age», a *La famiglia nell'economia europea. Sec. XIII-XVIII* (Florència, 2009), i *L'évaluation des salaires dans le secteur de la construction navale et de la navigation maritime en Catalogne au Bas Moyen Âge* (París, 2014).

La doctora Salicrú, tot i no figurar entre les seves tasques prioritàries, ha volgut assumir també compromisos docents. Ha participat en programes de màster i de doctorat a les universitats de Barcelona, Autònoma de Barcelona, València i Granada, així com en seminaris especialitzats a les universitats de Girona, Navarra Alacant, Madrid, Vitòria, Pisa, Nàpols, Florència, Càller, Sàsser, París-La Sorbona, Ais de Provença, Cambridge i Heidelberg.

Ha dirigit també quatre tesis doctorals, totes les quals han obtingut la qualificació màxima, i la d'Ivan Armenteros, el Premi Extraordinari de la Universitat de Barcelona el 2012. Actualment en dirigeix set més.

Del 2010 ençà dirigeix la revista *Anuario de Estudios Medievales*, que la seva antecessora, la doctora Maria Teresa Ferrer i Mallol, ja havia portat al primer nivell en tots els rànquings. La seva forta dedicació a aquesta tasca ha aconseguit no sols conservar el caràcter de publicació de referència per al medievalisme català i ibèric, sinó també incrementar-ne el prestigi i la difusió internacionals amb l'aplicació d'eines de gestió digitals.

La doctora Salicrú pertany alhora a nombrosos comitès

editorials de revistes especialitzades en medievalisme, com ara *Acta Historica et Archæologica Mediævalia*, *SVMMA*, *Aragón en la Edad Media*, *Rivista Italiana di Studi Catalani*, *Espacio, Tiempo y Forma*, *Anales de la Universidad de Alicante* i *Miscelánea Medieval Murciana*.

Per la seva important i renovadora activitat científica

i per la seva capacitat de gestió, la Secció Històrico-Arqueològica ha considerat que la senyora Roser Salicrú i Lluç seria una bona incorporació a l'Institut d'Estudis Catalans.

Antoni RIERA MELIS